

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพปัญหาและการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าครูแนะแนว โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาและการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและระดับช่วงชั้น
3. เพื่อทราบข้อเสนอแนะและแนวทางที่จะช่วยให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าครูแนะแนวมีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาและการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แตกต่างกัน
2. โรงเรียนที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่แตกต่างกัน มีสภาพปัญหาและการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและหัวหน้าครูแนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 202 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 404 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 202 คน และหัวหน้าครูแนะแนวโรงเรียนละ 1 คน จำนวน 202 คน โดยแบ่งตามระดับช่วงชั้นที่เปิดสอนตามโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กระทรวงศึกษาธิการ 2545 : 5) ดังนี้

1.1 โรงเรียนที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 1-2 จำนวน 129 โรงเรียน

ผู้บริหาร จำนวน 129 คน

หัวหน้าครูแนะแนว จำนวน 129 คน

1.2 โรงเรียนที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 1-3 จำนวน 51 โรงเรียน

ผู้บริหาร จำนวน 51 คน

หัวหน้าครูแนะแนว จำนวน 51 คน

1.3 โรงเรียนที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 3-4 จำนวน 22 โรงเรียน

ผู้บริหาร จำนวน 22 คน

หัวหน้าครูแนะแนว จำนวน 22 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและหัวหน้าครูแนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 322 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 40)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ศึกษาเป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น จำนวน 1 ฉบับ เป็นลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด แบ่งเป็น 3 ตอน จำนวน 75 ข้อ หากคุณภาพของแบบสอบถาม โดย หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation) ของเพียร์สันระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ ปรากฏว่าได้ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.36 ถึง 0.91 จำนวน 75 ข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือราชการ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป โดยแยกวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้
- 5.1 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ
- 5.2 วิเคราะห์สภาพปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและระดับช่วงชั้น โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน
- 5.3 วิเคราะห์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและระดับช่วงชั้น โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน
- 5.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ โดยใช้ t-test แบบ Independent Samples
- 5.5 วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำแนกตามระดับช่วงชั้น โดยใช้ ค่า F-test (One-way Analysis of variance)
- 5.6 วิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำแนกตาม สถานภาพ โดยใช้ t-test แบบ Independent Samples
- 5.7 วิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำแนกตาม ระดับช่วงชั้น โดยใช้ ค่า F-test (One-way Analysis of variance)
- 5.8 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะและแนวทางที่จะช่วยให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จากแบบสอบถามปลายเปิด โดยผู้วิจัยได้จัดเรียงลำดับตามความถี่

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพปัญหาและการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาและการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ส่วนหัวหน้าครูแนะแนว มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาและการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเช่นเดียวกัน

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและระดับช่วงชั้น ทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่า

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าครูแนะแนว มีปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวม แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน มีปัญหาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการส่งต่อนักเรียน มีปัญหาไม่แตกต่างกัน

2.2 โรงเรียนที่ทำการสอนในระดับช่วงชั้นที่ 1-2 ช่วงชั้นที่ 1-3 และ ระดับช่วงชั้นที่ 3-4 มีสภาพปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน มีปัญหาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งต่อนักเรียน มีปัญหาไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ และระดับช่วงชั้น ทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่า

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าครูแนะแนว มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน

3.2 โรงเรียนที่ทำการสอนในระดับช่วงชั้นที่ 1-2 ช่วงชั้นที่ 1-3 และ ระดับช่วงชั้นที่ 3-4 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน

4. ข้อเสนอแนะและแนวทางในการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จคือ โรงเรียนจัดประชุมเชิงปฏิบัติการแก่ครูที่ปรึกษาเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลและคัดกรองนักเรียนจำแนกเป็นกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง ซึ่งช่วยพัฒนาในเรื่องการขาดความรู้ความเข้าใจในการคัดกรองนักเรียนจากแบบ SDQ ระเบียบวาระและ ข้อมูลจากผู้ปกครองและชุมชน แนวทางดำเนินงานต่อมาก็คือ โรงเรียนควรพัฒนาคุณภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบมากยิ่งขึ้น โรงเรียนไม่มีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แนวทางดำเนินงานคือ โรงเรียนควรจัดวางระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบหลักระบบหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีแนวทางการดำเนินงานอื่นที่ได้เสนอไว้ เช่น โรงเรียนของความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชน โดยขอรับบริจาคในรูปแบบของรางวัลและอุปกรณ์แข่งขันกีฬาต่างๆ จัดตั้งชมรมที่นักเรียนสนใจ เช่น ชมรมเพื่อนเดือนเพื่อน ชมรมพัฒนาจิต ชมรมรักกีฬา ชมรมคอมพิวเตอร์ โรงเรียนจัดส่งหนังสือหรือจดหมายลงทะเบียนและการ โทรศัพท์เพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ปกครองเพื่อ โรงเรียนจัดเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพปัญหาและการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีผลการวิจัยที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพปัญหาและการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย

จากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการป้องกันและ
 แก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
 สอดคล้องกับจรรูธรรม รัตนมาลี (2547 : 111-117) ที่วิจัยเรื่อง สภาพและการดำเนินงาน
 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ภาพสันธ์ เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
 ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาพสันธ์เขต 3 เรียงลำดับการ
 ปฏิบัติจากมากไปหาน้อย คือด้านการคัดกรอง รองลงมาคือ ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล
 ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ปัญหาการดำเนินงานระบบการ
 ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ภาพสันธ์เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีผลการวิจัยแตกต่างกับชยานนท์ มุลพิมพ์
 (2550 : 100-112) ที่ได้ศึกษาระดับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการศึกษาพบว่าสภาพการดำเนินงาน
 ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม
 เขต 1 โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการดำเนินงานมาก
 ที่สุด รองลงมาคือ การส่งเสริมนักเรียน การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหานัก
 นักเรียน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้
 กำหนดให้ปีการศึกษา 2551-2552 เป็นปีแห่งนโยบายการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้โรงเรียน
 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกโรงเรียน ดำเนินงานการดูแลช่วยเหลื่อ
 นักเรียน ในปีการศึกษา 2551 โรงเรียนทุกแห่งมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และโรงเรียน
 ที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถพัฒนาระบบได้
 มาตรฐานไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 โดยมีมาตรการสนับสนุนการพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลื่อ
 นักเรียนในโรงเรียนทุกแห่งให้สถานศึกษาทำงานเป็นเครือข่ายกับสถาบันทางศาสนา
 ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมคุณธรรมและแก้ปัญหาพฤติกรรมของ
 นักเรียน แต่ทั้งนี้สถานศึกษาแต่ละแห่งอาจอยู่ในระหว่างการศึกษาทำความเข้าใจและการ
 กำหนดแนวทางการดำเนินการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งด้านการรู้จักนักเรียนเป็น
 รายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการส่งต่อ
 นักเรียน และด้านการส่งเสริมนักเรียน(กรมสุขภาพจิต. 2544 : 20-22) ทั้งยังไม่มี การติดตาม
 ประเมินผลการศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานจึงทำให้มีปัญหายุ่งในระดับปานกลางทุกด้าน
 สอดคล้องกับเสมอ ทาริวร (2546 : 138-143) ได้ศึกษาการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลื่อ

นักเรียน โรงเรียนกรวดวิทยาคาร อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ระบบบริหารและการจัดการตามกระบวนการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยังไม่สามารถดำเนินการ ได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้การป้องกัน การส่งเสริมและการแก้ไข ปัญหาไม่ตรงตามสาเหตุ

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหาและการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

นักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ และระดับช่วงชั้น ทั้ง โดยรวมและรายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าครูแนะแนว มีปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะว่าครูแนะแนวเป็นครูผู้สอนที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียน จึงเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน อย่างแท้จริง ส่วนผู้บริหาร ได้รับทราบข้อมูลจากการนำเสนอและรายงานจึงอาจมีความ คลาดเคลื่อนของข้อมูล จึงมีปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน มีปัญหาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการส่งต่อนักเรียน มีปัญหาไม่แตกต่างกัน

ส่วนโรงเรียนที่ทำการสอนในระดับช่วงชั้นที่ 1-2 ช่วงชั้นที่ 1-3 และ ระดับช่วงชั้นที่ 3-4 มีสภาพปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน มีปัญหาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่ง ต่อนักเรียน มีปัญหาไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าพัฒนาการของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 3-4 แตกต่างกัน การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่หรือผู้ปกครองแตกต่างกัน พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกจึงทำให้มีความแตกต่างกัน ปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียน จึงแตกต่างกัน สอดคล้องกับ คำชัย จำสูงเนิน (2544 : 124-132) ได้ศึกษาปัญหาการ ปฏิบัติงานปกครองนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานจังหวัดมหาสารคามใน 6 ด้าน คือ การวางแผนงานปกครอง การบริหารงาน ปกครอง การส่งเสริมพัฒนาวินัย คุณธรรมจริยธรรม การดำเนินการส่งเสริมความเป็น ประชาธิปไตย การแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และการประเมินผลงานปกครอง ตามความ คิดเห็นฝ่ายบริหารและครูที่ปรึกษา ผลการศึกษาพบว่า บุคลากร โดยส่วนรวม และจำแนกตาม ขนาดโรงเรียน เห็นว่า มีปัญหาการปฏิบัติงานปกครองนักเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ใน

ระดับปานกลาง ยกเว้นบุคลากรในโรงเรียนเล็ก เห็นว่า การปฏิบัติงานปกครองนักเรียน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และบุคลากรในโรงเรียนขนาดใหญ่ เห็นว่ามีปัญหา การปฏิบัติงานปกครองนักเรียน โดยรวมและรายด้าน 4 ด้าน คือ การวางแผนงานปกครอง การส่งเสริมพัฒนาวิสัย คุณธรรมจริยธรรม การแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และการบริหารงานปกครอง อยู่ในระดับน้อย

3. การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ และระดับช่วงชั้น ทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าครูแนะแนว มีความคิดเห็น ต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน โรงเรียนที่ทำการสอนในระดับช่วงชั้นที่ 1-2 ช่วงชั้นที่ 1-3 และระดับช่วงชั้นที่ 3-4 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน สอดคล้องกับ คำชัย จำสูงเนิน (2544 : 124-132) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานปกครองนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดมหาสารคามใน 6 ด้าน บุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก เห็นว่า มีปัญหาการปฏิบัติงานปกครองนักเรียน โดยรวมและรายด้านมากกว่าบุคลากรใน โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ และบุคลากรใน โรงเรียนขนาดกลางมีปัญหาการปฏิบัติการปกครองนักเรียน โดยรวมและรายด้านมากกว่าบุคลากรในโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ข้อเสนอแนะและแนวทางในการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จคือ การขาดความรู้ความเข้าใจในการคัดกรองนักเรียนจากแบบ SDQ ระเบียบสะสมและ ข้อมูลจากผู้ปกครองและชุมชน โรงเรียนจัดประชุมเชิงปฏิบัติการแก่ครูที่ปรึกษาเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ ข้อมูลและคัดกรองนักเรียนจำแนกเป็นกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง โรงเรียนขาดการพัฒนาคุณภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แนวทางการดำเนินงานคือ โรงเรียนควรพัฒนาคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบ โรงเรียนไม่มีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน แนวทางการดำเนินงานคือ โรงเรียนควรจัดวางระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบหลักระบบหนึ่ง โรงเรียนขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชน จัดตั้งชมรมที่นักเรียนสนใจ

เช่น ชมรมเพื่อนเตือนเพื่อน ชมรมพัฒนาจิต ชมรมรักกีฬา ชมรมคอมพิวเตอร์ โรงเรียนจัดส่งหนังสือหรือจดหมายลงทะเลเวียนและการ โทรศัพท์เพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ปกครองเพื่อโรงเรียนจัดเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป สอดคล้องกับสมบุรณ์ เข้มเพชร (2546 : 158-165) ได้วิจัย การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนศรีฐานกระจายศึกษา อำเภอป่าค้อ จังหวัดยโสธร ผลการศึกษาพบว่า เมื่อใช้กลยุทธ์การนิเทศภายในและการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน สามารถแก้ปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้ คือ สามารถช่วยให้ครูที่ปรึกษา มีความรู้ความเข้าใจ เรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้นักเรียนได้รับการดูแลอย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา ครูที่ปรึกษาได้รับการพัฒนาการดำเนินงานตามกรอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อ โดยเฉพาะกิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมซ่อมเสริม และกิจกรรมการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มมีปัญหาได้รับการดูแลช่วยเหลือจนสามารถผ่านการประเมินตามหลักสูตร ได้ครบทุกคน และการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการพัฒนาจนมีผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับดีมาก สอดคล้องกับ อัจฉรี พูลเพิ่ม (2546 : 77-82) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่าสภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนกันทรารมย์ นักเรียนที่ถูกจัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มมีปัญหา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทั้งหมด 21 คน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยมีหลักเกณฑ์ตามความรุนแรงและความถี่ของพฤติกรรม ซึ่งนักเรียนกลุ่มมีปัญหาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนบ่อยๆจนสังเกตได้ หลังจากใช้กิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาไม่เพียงประสงค์ของนักเรียนที่มีปัญหา คือ การดำเนิน การจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน และกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง ทำให้นักเรียนที่มีปัญหาปรับ เปลี่ยนพฤติกรรมให้ดีขึ้น ได้โดย ความร่วมมือของเพื่อนที่มีความสามารถ หรือ จุดเด่น จุดแข็ง ในด้านต่างๆ ได้ดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา และผู้ปกครองเกิดความตระหนักและความใส่ใจดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้น และรับทราบถึงปัญหานักเรียนที่พบในโรงเรียน โดยการดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องผลการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกันทรารมย์ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียนที่มีปัญหาให้ดีขึ้น แต่ยังมีประเด็นที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาเพิ่มเติมต่อไปอีก ได้แก่ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการเสพยาเสพติดของนักเรียนที่ยังไม่หมดสิ้น ไปทันที

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการศึกษาที่พบว่า สภาพปัญหาและการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีบางกิจกรรมที่มีปัญหาแต่การดำเนินงานน้อย เช่นกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน โดยโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันพัฒนาให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นเกิดความต่อเนื่อง และให้ความสำคัญกับทุกขั้นตอนเท่าเทียมกันทั้ง การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และการส่งต่อนักเรียน

1.2 ในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหาร โรงเรียนควรดือนโยบายที่จะต้องดำเนินการอย่างจริงจัง ควรสร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญของระบบมีการกำกับนิเทศติดตาม ประเมินผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูและผู้ปกครอง ได้ดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ

1.3 ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อทบทวนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

1.4 โรงเรียนควรมีทีมงานพัฒนาคุณภาพของระบบอย่างต่อเนื่อง

1.5 ควรจัดวางระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบหลักและพัฒนาควบคู่ไปกับระบบการเรียนรู้ ระบบกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลการดำเนินงานในครั้งนี้กับประชากรที่เป็นนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นข้อมูลในภาพรวมที่กว้างขึ้น

2.2 ควรศึกษาในเชิงคุณภาพในโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่นด้านการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับประเทศ เพื่อเป็นรูปแบบตัวอย่างในการพัฒนาที่เหมาะสมยิ่งขึ้น